

II. ΝΗΣΟΙ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ¹

13. ΑΙΓΙΝΑ

Ἀριθ. 117

Ἡ Δημογεροντία Αἰγίνης

*Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης
Βασιλικὴν Γραμματείαν*

Εἰς ἀπάντησιν τῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 330 ζητημάτων τῆς Γραμματείας ταύτης.

Α'. Οἱ γονεῖς ἐπροΐκιζον τὰ θηλυκὰ, ὅπως ἤθελον βουληθῇ καὶ δυνηθῇ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τὸ μένον τῆς περιουσίας ἐμοιράζεται μεταξὺ τῶν ἀρσενικῶν εἰς ἴσα μερίδια, ἐκτὸς ἂν οἱ γονεῖς διὰ διαθήκης εἶχον προσδιορίσει περισσότερα εἰς τὸν ἓνα ἢ ὀλιγώτερα εἰς τὸν ἄλλον ἢ διαθήκη ἐλάμβανε τόπον καὶ ἡ μοιρασία ἐγίνετο κατ' αὐτήν· ἂν ὁμως ἓνας ἀδελφὸς εἶχε δουλεύσει περισσότερον τὸ σπίτι ἢ προκαταβάλλει εἰς αὐτὸ χρηματικὰς βοηθείας, λαμβάνει τὴν ἀνάλογον ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τῶν γονέων, ἔπειτα ἐγίνετο ἡ μοιρασία, καθὼς καὶ ὅταν οἱ γονεῖς εἶχον ἐξοδεύσει περισσότερα δι' ἓν τέκνον εἰς τὴν μοιρασίαν ἐξεπίπτοντο τὰ ἀπ' αὐτὸν ἐξοδευθέντα, τὰ ὅποια ἐλάμβανον τὰ λοιπὰ ἀδέλφια. Τὰ προικισμένα θηλυκὰ δὲν ἠνώχλουν τὰ ἀρσενικὰ δι' ὅσην πολλὴν ἤθελεν μένει περιουσία, καθὼς καὶ τὰ ἀρσενικὰ τοῦ ὁσπιτίου μὴ ἐξικανοῦντος εἰς τὸ προΐκισμα τῶν θηλυκῶν, κατέβαλον ἐξ ἰδίων των διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν θηλυκῶν.

Β'. Οἱ γονεῖς εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ μεταθέσουν τὴν περιουσίαν των εἰς ὅτινα ἤθελον· εἰς τοιαύτην μ' ὅλον τοῦτο διαθήκην, εἶχον χρέος ν' ἀφίνουν καὶ ἓν μέρος εἰς τὰ τέκνα των· ὅχι ὁμως κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἀλλ' ὅσον αὐτοὶ ἤθελον καὶ τότε ἡ διαθήκη ἐλάμβανε τόπον. Τὸ αὐτὸ ἐξηκολογθεῖτο καὶ πρὸς τοὺς πλησιεστέρους κληρονόμους εἰς ἔλλειψιν τέκνων.

Γ'. Εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περίστασιν ἀποθανόντος ἀδιαθέτου ἐνεργεῖτο ὁ νόμος· εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν ἑνὸς προσώπου τοῦ ἀνδρογύνου ἔχοντες τέκνον, τὸ ὅποιον ἀποθάνῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων του, ἢ ἐκ τοῦ ἀποθανόντος προσώπου καταγομένη περιουσία ἐμοιράζεται εἰς τρία, καὶ τὸ μὲν ἓν τρίτον ἐλάμβανε τὸ ζῶν πρόσωπον, τὸ ἄλλο οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος, οἱ ὅποιοι ἐλάμβανον καὶ τὸ

¹ Εἰς ὅσας Ἀπαντήσεις δὲν γίνεται μνεῖα τοῦ πόθεν δημοσιεύονται, νοητέον ἐξ ἀντιγράφων τοῦ Ι. Βλαχογιάννη, ἀποκειμένων εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Ἀρχεῖον Γιάννη Βλαχογιάννη)· βλ. καὶ Ἑπετηρὶς Α.Ι.Ε.Δ., τ. 6 (1955) 122 σημ. 1.

ἕτερον τρίτον τῶν μνημοσύνων, ἔχοντες χρέος νὰ κάμουν τὰ μνημόσυνα. Ἐὰν δὲ τὸ ἀποθανόν τέκνον ἀφήσῃ κτήματα ἢ χρηματικὴν κατάστασιν, τὰ ὅποια ἀπέκτησεν ἀπὸ ἰδίας του ἐργασίας, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος γονέως κληρονομικοῦ δικαιώματός του, ἡ περιουσία αὕτη ἐδίδετο ὅλη εἰς τὸ ζῶν πρόσωπον τοῦ ἀνδρογύνου καὶ ἐσυνηθίζετο νὰ γίνωνται καὶ συμφωνίαι δι' ἐγγράφων, διὰ τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ τοῦ ἀποθανόντος μέρους ἐσυμφώνει μὲ τὸ ζῶν μέρος, ἂν τὸ ζῶν τέκνον ἤθελεν ἀποθάνει, ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος μέρους, ἀνήκουσα εἰς τὸ ὑστεροαποθανόν τέκνον, νὰ ἐπιστρέφεται εἰς τὸν διαληφθέντα πατέρα, ἥτοι πάππον τοῦ ὑστεροαποθανόντος ἐγγόνου του, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ τὸ ζῶν μέρος τὸ παραμικρόν, καὶ ἂν τὸ τέκνον ἔζη, δὲν εἶχε πλέον νὰ λάβῃ τὸ παραμικρόν ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ζῶντος γονέως του, ἀλλ' ἔμενε μὲ μόνην τὴν τοῦ ἀποθανόντος, τὴν ὁποίαν περιελάμβανε καὶ ἐσύναζε ὁ πάππος ἢ καὶ ἄλλοι, ἢ, εἰς ἑλλειψιν, ὁ δικοίτερος συγγενεὺς τοῦ ἐγγόνου, ἀναλαμβάνων καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα διὰ τὸ ζῶν ἐγγονον ἢ συγγενῇ· τὰ ἐγγράφα ταῦτα ἐλάμβανον τόπον· εἰς τὴν περίστασιν δὲ τοῦ νὰ μὴ εὑρεθοῦν συγγενής, ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος ἀδιαθέτου ἐδίδετο εἰς τὰ Μοναστήρια ἢ εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Κοινότητος.

Δ'. Τοῦ ἀποθανόντος συζύγου ἀνδρογύνου ἀτέκνου ἡ περιουσία ἐδίδετο ὅπου ὁ Νόμος διατάττει.

Ε'. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ τέκνα ἐκληρονόμουν τοὺς γονεῖς κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως τοῦ ἄρθρου α'. τῆς παρούσης.

ΣΤ'. Ἡ προικισθεῖα θυγάτηρ ἦτον εἰς χρέος νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκα της.

Ζ'. Τότε μόνον αἱ ἀπροίκισται ἀδελφαὶ δύνανται νὰ ζητήσουν μοιρασίαν τῆς περιουσίας τῶν γονέων, ὅταν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν δὲν ἔμενε κανεὶς ἐξ αὐτῶν ἄξιος διάδοχος τῶν γονέων· δύνανται καὶ αἱ ἑτεροθαλεῖς ἀδελφαὶ νὰ ζητήσουν μοιρασίαν.

Η'. Τότε μόνον ἐγίνετο ἐκποίησης προικὸς, ὅταν δηλ. ἡ θέσις ἀπῆτει διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῶν συζύγων· ἦτον ὅμως ὁ σύζυγος εἰς χρέος νὰ δώσῃ πρὸς τὴν σύζυγον ἀνάλογον κτήμα ἀπὸ τὰ ἰδικά του ἢ ἂν μὲ τὴν ἐκποίησιν της προικὸς ἡγοράζετο ξένον κτήμα, τὸ πωλητήριον ἐγίνετο εἰς τὸ ὄνομα τῆς συζύγου, πάντοτε ὅμως ἦτον χρεία τῆς συγκαταθέσεως ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, καὶ τῶν ἀνιόντων ἢ πλαγίων συγγενῶν μέχρι τῶν ἀδελφῶν· ἐγίνετο προσέτι ἐκποίησης προικὸς ἢ δι' ἀσθένειαν ἢ διὰ στενὴν δυστυχίαν· ὁ σύζυγος ἦτον ὅμως πάντοτε εἰς χρέος ν' ἀποζημιώσῃ τὴν σύζυγον ἢ μὲ ἄλλα κτήματά του, ἂν εἶχε, ἢ, ἂν δὲν εἶχε, μὲ ὅντινα ἄλλον τρόπον ἤθελε ποτὲ εὐκολυνθῇ.

Αἱ συνήθειαι αὗται διετηροῦντο ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ καθ' ὅλην τὴν Αἴγιναν ἀπαράλλάκτως, διετηρήθησαν μάλιστα μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀπὸ 15 Αὐ-

γούστου 1830 έκδοθείσης πολ. διαδικασίας, ὅσαι δὲ τοιαῦται ὑποθέσεις καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν φέρουσαι δὲν ἐσυμβιβάσθησαν μὲ τὸ πνεῦμα τῆς τοπικῆς συνηθείας μεταξὺ τῶν διαφορομένων μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς διαληφθείσης πολ. διαδ. μένουν μέχρι τῆς σήμερον ἀτελεῖς.

Ἐκτὸς τῶν συνηθειῶν τούτων ὑπῆρχον καὶ αἱ ἐφεξῆς.

Τὰ ἔγγραφα, καθὼς προικοσύμφωνα καὶ διαθῆκαι, ὑπεγράφοντο ἀπὸ τοὺς διατιθεμένους καὶ προσυπογράφοντο ἀπὸ μάρτυρας ἀξιοπίστους, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμῶς ἀπὸ προκρίτους καὶ τότε ἔχουν τόπον· αἱ δὲ διαθῆκαι μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ πνευματικὸς ἢ ὁ ἐφημέριος τοῦ ἀποθνήσκοντος ἔγραφε καὶ ὑπέγραφεν· αὐτὰ ἐνίοτε ἐπιβεβαιοῦντο καὶ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην ἀρχιερέα· καὶ τὰ τοῦ πρώτου καὶ τὰ τοῦ δευτέρου τρόπον ἐλάμβανον τὸν ἴδιον τόπον· ἐγίνεται δ' οὕτως διὰ τὴν ἔλλειψιν δημοσίου μνήμονος· ἂν οἱ διατιθέμενοι ἦσαν ἀγράμματοι, ὑπεγράφοντο πολλάκις καὶ ἀπὸ μόνους τοὺς μάρτυρας.

Εἰς τὰς ἀγοραπωλησίας χωραφιῶν, εἰς μὲν τοὺς κάμπους ἐπροτιμᾶτο ὁ συγγενὴς τοῦ πωλητοῦ, εἰς δὲ τὰ ὀνομαζόμενα χωρία (τζιφιλίκια) μετὰ τὸν συγγενῆ ἐπροτιμᾶτο ὁ πλησιαστής· ὁμοίως ἐπροτιμᾶτο ὁ πλησιαστής μετὰ τὸν συγγενῆ, ὅταν τὸ πωλούμενον μέρος ἦτον ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ πλησιαστοῦ· τὸ ἴδιον ἐξακολουθεῖτο καὶ διὰ τὰ δένδρα.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 17 Ἀπριλίου 1833

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Οἱ Δημογέροντες

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 15 Ἰουλίου 1833

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Δημογεροντείας Αἰγίνης
(Τ.Σ.) Γ. Μοίρας

14. ΠΟΡΟΣ

Ἀριθ. 19. Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Σ. Γραμματεῖαν
τῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ Ἐπαρχ. Εἰρηνοδ. καὶ οἱ Δημογέρ. τῆς Νήσου Πόρου.

Κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 338 ἐτοιχοκολλήσαμεν τὰ ὁποῖα μᾶς διευθύνθησαν ἀντίτυπα τῶν διαταγμάτων τῆς Α.Μ. καὶ κατὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 330 συνήλθομεν παραλαβόντες τοὺς προκριτωτέρους καὶ τοὺς εἰδημονεσιτέρους ἄνδρας τῆς Νήσου μας, διὰ τὰ συντάξωμεν τὰς τοπικὰς μας συνηθείας, τοὺς ὁποίους καὶ συμβουλευθέντες ἀναφέρωμεν τὰς ἐφεξῆς συνηθείας, εἰς τὰ κατὰ τοῦ Νόμου ὁκτὼ ζητήματα.

Α'. Ὅτι κατὰ τὸν Νόμον περὶ κληρονομίας εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα ἡ συνηθεια λέγει ὅτι τὰ θηλυκὰ δὲν λαμβάνουν ἐξ ἴσου μὲ τ' ἀρσενικὰ ἀπὸ τὴν περιουσίαν